Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2026-351

27.3.2026

DNB Bank ASA

Utlån

Frarådningsplikt — kredittvurdering — spillavhengighet — refinansiering.

Saken gjelder foretakets frarådningsplikt i forbindelse med en rekke kredittopptak foretatt av klager i perioden fra 14.8.19 til 1.1.20. Klager fikk innvilget flere kredittkort og forbrukslån, hvor lånene opprinnelig ble gitt av Sbanken og senere overført til det innklagede foretaket. Klager mente foretaket brøt frarådningsplikten for lånene og krevde at lånene skulle lempes i sin helhet. Klager har forklart at hun led av spillavhengighet på lånetidspunktet, noe foretaket burde vært oppmerksom på. Foretaket erkjente at lånene skulle vært frarådet, men hevdet at klager selv må bære hovedansvaret ved å ha gitt feilaktige opplysninger om inntekt og gjeld. Når det gjelder spillavhengigheten, var ikke foretaket kjent med dette før i etterkant av låneopptakene. Klageren fikk delvis medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 376 008

Saksfremstilling

Saken omhandler foretakets frarådningsplikt i forbindelse med en rekke kredittopptak foretatt av klageren.

Klageren fikk innvilget flere kredittkort og forbrukslån gjennom høsten 2019, opprinnelig fra Sbanken, men senere overført til det innklagede foretaket, som nå har ansvaret for fordringene.

Klageren leverte i løpet av høsten 2019 totalt 25 søknader om lån mellom 14.8.19 og 1.1.20, hvorav åtte ble innvilget.

Det første kredittopptaket fant sted 19.9.19, da klageren fikk innvilget et kredittkort med kredittgrense på kr 40 000. I lånesøknaden oppga klageren blant annet en inntekt på kr 442 000 og en samlet gjeld på kr 270 000, hvorav kr 240 000 var et studielån. Foretaket la til grunn en positiv betjeningsevne på kr 7 798 og innvilget kredittkortet.

Senere søkte klageren om å øke kredittgrensen til kr 50 000 den 26.9.19. I denne søknaden oppga klageren et studielån på kr 145 000 og en inntekt på kr 458 000. Foretaket la til grunn en positiv betjeningsevne på kr 7 628, og innvilget søknaden.

Den 21.10.19 søkte klageren om et nytt forbrukslån på kr 35 000. Klageren oppga at hun ikke hadde studielån, og at hun hadde en årslønn på kr 485 000. Foretaket vurderte betjeningsevnen til å være kr 5 423 i måneden, og innvilget lånet.

Den 29.10.19 ble det innvilget et refinansieringslån på kr 146 008, som skulle refinansiere det tidligere forbrukslånet og kredittkortgjelden i foretaket. I søknaden oppga klageren en inntekt på kr 465 200 og en samlet gjeld på kr 192 908. Hun oppga at hun ikke hadde studielån. Foretaket innvilget refinansieringslånet og utbetalt direkte til klageren.

Samme dag, 29.10.19, ble det også innvilget et nytt forbrukslån på kr 50 000. Klageren oppga at hun ikke hadde studiegjeld og hadde en inntekt på kr 465 200. Foretaket vurderte betjeningsevnen til å være kr 3 108,50, og innvilget lånet.

Klageren søkte igjen om et ytterligere lån på kr 25 000 den 21.11.19 og oppga at hun ikke hadde studiegjeld, samlet gjeld på kr 292 634, og en inntekt på kr 465 825. Foretaket la til grunn en positiv betjeningsevne på kr 3 683, og innvilget lånet.

Videre søkte klageren om et nytt lån på kr 30 000 den 29.11.19. I søknaden oppga hun at hun ikke hadde studielån, med en inntekt på kr 465 852 og samlet gjeld på kr 315 607. Foretaket la til grunn en positiv betjeningsevne på kr 3 171, og innvilget lånet.

Videre søkte klageren om et lån på kr 35 000 den 22.12.19 og oppga at hun ikke hadde studielån, med en inntekt på kr 486 852 og samlet gjeld på kr 344 524. Foretaket la til grunn en positiv betjeningsevne på kr 5 479, og innvilget lånet.

I alle de innvilgede lånesøknadene har klageren oppgitt at hun ikke har boliglån eller billån, og har ett barn. Foretaket la til grunn lønnen fra Bisnode, da denne var lavere enn inntekten klageren selv oppga. Klageren fikk tilbud om å sende inn lønnsdokumentasjon for en manuell vurdering av søknadene der hun ikke fikk innvilget så mye som hun søkte om.

Foretaket har forklart at Sbanken vurderte klagerens betjeningsevne med utgangspunkt i bruttoinntekt, med fratrekk for skatt, barnepass, bilvedlikehold, leiekostnader, strømpåslag og levekostnader basert på SIFO-modellen, samt betjening av eksisterende gjeld. Utgifter til barnepass, bil og bolig ble delt på to siden klageren oppga å ha samboer. Faktisk gjeld ble hentet fra gjeldsregisteret, og der hvor det manglet informasjon, ble det beregnet månedlig kostnad som for et annuitetslån.

Klageren har fremlagt dokumentasjon på at hun på lånetidspunktene hadde en studiegjeld på kr 534 185, som skulle nedbetales i april 2038. Videre var hun 50 % uføretrygdet og arbeidet 50 % stilling i Posten, med dokumentasjon på en bruttolønn på kr 216 280 og netto kr 176 726 i 2019. Klageren har forklart at hun led av spillavhengighet, som hadde direkte betydning for behovet for og bruken av lånene.

Flere av lånene er blitt misligholdt og senere overført til Kredinor og Intrum i 2023. Klageren har erkjent spilleproblemer overfor Kredinor og foretaket i 2023.

Klageren har i det vesentlige anført at foretaket ikke har foretatt forsvarlige kredittvurderinger, og at lånene dermed skulle vært frarådet. Klageren har videre forklart at hun led av spillavhengighet på lånetidspunktene, noe foretaket burde hatt kjennskap til. Foretaket burde derfor ikke ha innvilget lånene. Som en konsekvens av dette må lånene lempes.

Foretaket har i det vesentlige anført at de innvilgede lånene skulle vært frarådet. Imidlertid krever foretaket at lånene ikke skal lempes, ettersom klageren selv må bære hovedansvaret for den feilaktige kredittevalueringen ved å tilbakeholde vesentlige opplysninger. Klageren oppga

varierende og til dels feilaktige opplysninger knyttet til inntekt, gjeld og studielån, og har derfor aktivt justert og unnlatt å opplyse om studielån som ikke var registrert i offentlige databaser. Foretaket anfører at den ikke kunne forvente å hente inn opplysninger om studielån som ikke fremgikk av offentlige registre, og viser i den forbindelse til forarbeidene til finansavtaleloven 1999 og gjennomføringen av forbrukerkredittdirektivet. Det vises særlig til Prop. 65 L (2009–2010), hvor det fremgår at dersom forbrukeren gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, og disse ikke er nærliggende for kredittgiver å kontrollere, kan det ikke i ettertid gjøres gjeldende at kredittgiveren har brutt sin vurderingsplikt etter artikkel 8 i direktivet.

Subsidiært har foretaket anført at dersom Finansklagenemnda likevel skulle finne at lånene skal lempes, må en eventuell lemping begrenses til 25 %, i tråd med tidligere avgjørelser, herunder FinKN 2021-151.

Når det gjelder refinansieringslånet datert 29.10.19, erkjenner foretaket at det foreligger svikt, da lånet ble utbetalt direkte til klageren og ikke til kreditorene. Foretaket anfører at den dermed er ansvarlig for halvparten av lånebeløpet og halvparten av rentene tilknyttet lånet, jf. FinKN 2025-276.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Finansforetaket erkjenner at kredittene som ble gitt høsten 2019 skulle ha vært frarådet etter finansavtaleloven av 1999 § 47 første ledd. Foretaket mener at det ikke rimelig at kredittene eller noen av dem lempes etter § 47 tredje ledd, siden klageren selv har gitt uriktige opplysninger og har holdt tilbake opplysninger i søknadene om kreditt. For kreditten som ble gitt til refinansiering 29.10.19, erkjenner foretaket at lånet ikke skulle ha vært utbetalt til klageren, men at det skulle ha gått til sletting av eldre kreditter i foretaket. Klageren ble påført tap som følge av at tidligere kreditter ikke ble innfridd. Foretaket godtar erstatningsansvar på 50 % av lånebeløpet og 50 % av påløpte renter.

Spørsmålet for nemnda er om forpliktelsene skal lempes, og i tilfelle hvor mye, på grunn av manglende fraråding. Det er også spørsmål om omfanget av erstatningansvar ved at refinansieringslånet ble utbetalt til klageren, og ikke til kreditorene.

Nemnda mener at det er rimelig med en viss lemping av forpliktelsene til tross for klagerens medansvar for at kredittene ble innvilget uten fraråding. Når flere lånesøknader med korte mellomrom oppgir ulike beløp for inntekt og gjeld, burde foretaket ha satt i verk nærmere undersøkelser. Nemnda mener at lempingen passende kan settes til 25 % av kredittene og påløpte renter. Selv om situasjonen ikke har vært den samme ved de forskjellige kredittene, finner nemnda at skjønnsmessig lemping bør være den sammen for alle.

Når det gjelder utbetalingen av refinansieringslån til låntakeren, erkjenner foretaket ansvar. Nemnda mener som foretaket at klageren har et medansvar for tapet ved at lånebeløpet ikke ble benyttet til å slette eldre gjeld i samsvar med det oppgitte formålet. Foretaket var ikke kjent med klagerens spilleavhengighet da lånet ble utbetalt. Nemnda slutter seg til foretakets syn om at ansvaret settes til 50 % av lånebeløp og påløpte renter.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Klageren gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Henning Bjørnstad (bransjerepresentant) og Eirinn Landgren (bransjerepresentant).